

Sygn. akt VI ACa 1275/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Jacek Sadowski (spr.)

Sędziowie: SA Urszula Wiercińska

SA Agata Zajac

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Łopacińska

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2018r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa R. M.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w W. i (...) S.A. w W.

o ochronę praw autorskich

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 8 marca 2016 r., sygn. akt III C 606/09

I. oddala apelację;

II. zasądza od R. M. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. i (...) S.A. w W. kwoty po 4410 zł (cztery tysiące czterysta dziesięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VIA Ca 1275/16

UZASADNIENIE

R. M. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. żądał ochrony swoich praw autorskich osobistych i majątkowych przysługujących mu z tytułu wykonania na zlecenie pozwanej spółki (...) projektu wnętrza oraz wyposażenia i grafik do kina w W. w budynku (...). Jak wskazał powód wykonane w ramach tego projektu grafiki zostały bezprawnie wykorzystane do ozdobienia albumu (...), zarówno samych płyt, jak i ich okładek. Powód w oparciu o ustawę o prawie autorskim i prawach pokrewnych żądał zarówno ochrony niemajątkowej, jak i majątkowej. Szczegółowe roszczenia w tym zakresie wskazane zostały w pozwie i były kilkakrotnie modyfikowane w toku procesu.

Pozwani nie uznali powództwa i wnosili o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 8 marca 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wniesione powództwo oddalił.

Sąd okręgowy ustalił, że w dniu 25 października 2004 r. powód zawarł z (...), poprzednikiem prawnym (...) S.A., umowę o dzieło na wykonanie projektu wnętrza (...). Jej przedmiotem było wykonanie projektu wnętrza oraz

wyposażenia i grafik do kina w W. w budynku (...), zgodnie z zakresem projektu opisanym w załączniku do umowy. Zgodnie z umową, powód przeniósł na zamawiającego prawa autorskie majątkowe w zakresie określonym celem umowy, tj. realizacji na podstawie projektu utworu w postaci wnętrza kina z jego integralnymi elementami w budynku (...) oraz w zakresie pełnego nieograniczonego użytkowania utworu zgodnie z celem jego powstania, jego propagowania i wykorzystywania w całości lub w części w zakresie określonym, jako promocja jego wizerunku, poprzez bezpośrednią reprodukcję dowolnymi technikami w tym audiowizualnymi, nieograniczonego korzystania z utworu w dowolnym zakresie zgodnym z zakresem jego przeznaczenia i funkcji, wraz z prawem do wykorzystywania i zezwalania na wykonywanie praw zależnych do dzieła powstałego na podstawie projektu oraz prawo własności nośników, na jakich dzieło utrwalono, w zakresie promocji jego wizerunku. Strony ustaliły również, że autorskie prawa zależne wynikające z uzyskiwanych korzyści z obszarów eksploatacji spoza zdefiniowanych, jako przedmiot umowy a w szczególności wykorzystania wizerunku dzieła lub jego części do celów innych niż jego przeznaczenie, będą realizowane poprzez wymienienie wykonawcy (powoda) jako twórcy projektu. Przeniesienie praw autorskich majątkowych zostało rozciągnięte na wszelkie znane w chwili zawarcia umowy pola eksploatacji. Ustalono też, że wykorzystanie utworów może następować poprzez rozpowszechnianie w całości lub w częściach, samodzielnie lub w dziełach innych podmiotów bądź w połączeniu z nimi, po opracowaniu przy zastosowaniu wszelkich technik plastycznych i graficznych, zmiany kolorystyki i nasycenia barw, skal i proporcji, czcionek, wprowadzeniu dodatkowych opisów i oznaczeń, w całości lub w częściach, we wszelkich formach promocji i reklamy przedsiębiorstwa i produktów zamawiającego, w szczególności w formie plakatów, folderów reklamowych, ogłoszeń, reklam, w tym audiowizualnych i multimedialnych, itp., a takie wykorzystanie dzieła nie będzie uważane za niosące jakikolwiek uszczerbek dla dóbr osobistych wykonawcy. Jak wskazał sąd okręgowy, zawarcie umowy zostało poprzedzone długimi negocjacjami. Powód przywiązywał dużą wagę do kwestii praw autorskich, zaś (...) S.A. stawiało warunek przeniesienia na ich rzecz wszystkich praw autorskich. Podczas negocjacji, ani też w trakcie realizacji projektu nie była poruszana kwestia płyt CD jako materiału promującego kino.

W wykonaniu zawartej umowy powód przygotował projekt wnętrza, wyposażenia i grafik – „(...) – standardy graficzne”. Projekt zawierał między innymi standaryzację znaków i wzorów oraz ich kolorystykę. Wzory graficzne autorstwa R. M. zostały zgłoszone i zarejestrowane przez (...) S.A. w Urzędzie Patentowym RP w 2008 r.

Grafiki autorstwa powoda zostały przekazane przez (...) S.A. spółce (...), która wykorzystwała je do ozdobienia albumu CD (...), tj. płyt i okładek od strony zewnętrznej i wewnętrznej oraz książeczki dołączonej do płyty. Załączona do płyty książeczka zawierała również zdjęcia wnętrza (...). Album CD został skierowany do sprzedaży. Był dostępny w sklepach stacjonarnych i internetowych, za cenę 49,99 zł. Płyta została oznaczona nazwą (...), podobnie jak jej okładka. Z tyłu okładki został umieszczony znak (...), również zaprojektowany przez powoda. Celem albumu było wypromowanie baru (...), jako obiektu unikatowego w skali całej Polski, w którym odbywały się różne imprezy.

Pismem z dnia 18 grudnia 2008 r. powód wezwał (...) do zaprzestania dalszego rozpowszechniania płyty oraz opublikowania na własny koszt przeprosin i udzielenia informacji o sprzedaży płyty. Pismem z dnia 9 stycznia 2009 r. wezwanie do zaprzestania dalszego dysponowania autorskimi prawami majątkowymi i do opublikowania przeprosin powód skierował również do (...) S.A.

Jak wskazał sąd okręgowy, promocja kina (...), zwłaszcza na początku jego funkcjonowania, miała bardzo szeroki zakres. Obejmowała spoty reklamowe z wizerunkiem kina w sieci (...), płyty reklamowe, kubki z napojami, popcorn. We wszystkich formach promocji były wykorzystywane projekty powoda, niektóre z nich zostały przez powoda zaprojektowane.

Jak wskazał sąd okręgowy, niesporne w tej sprawie było, że okładka płyty (...) wykorzystuje elementy pochodzące z projektu autorstwa powoda. Niewątpliwie na zewnętrznych stronach okładki płyty (po jej rozłożeniu) i na okładce książeczki załączonej do płyty znajdują się elementy grafiki w postaci tapicerki, jaka jest na ścianach w (...) Barze (...), zaś na stronie wewnętrznej okładek płyty znajduje się ornament pochodzący z projektu Powoda. Identyczny znajduje się na obu płytach. Dodatkowo w książeczkach znajdują się zdjęcia z wnętrza (...).

W ocenie sądu okręgowego ornament zaprojektowany przez powoda, użyty w projekcie okładki płyty, nie ma charakteru twórczego. Stanowi jedynie transpozycję wzoru opracowanego przez powoda do utworu o innym charakterze wizualnym i użytkowym. Grafiki zamieszczone na płycie nie są tożsame z grafikami przygotowanymi przez powoda, z racji wprowadzenia rozbudowanej kompozycyjnie kolorystyki płyty oraz wewnętrznych stron okładki, poprzez tonowany zestaw kolorów oraz dodatkowe uzupełnienie form. Płyta jest odrębnym utworem inspirowanym projektem powoda. Utwór inspirowany wykorzystuje elementy powtarzalne, co nie neguje możliwości utworzenia nowego utworu. W ocenie sądu okręgowego ornament zaprojektowany przez powoda nie spełnia kryteriów utworu w rozumieniu art. 1 pr. aut. Podobnie za utwór nie może być uznana pikowana tapicerka, której zdjęcie zamieszczone zostało na okładce płyty.

Z tych względów w ocenie sądu okręgowego nie przysługiwała powodowi w tej sprawie ochrona. Ponadto sąd okręgowy wskazał, że zgodnie z zawartą umową, powód przeniósł na zamawiającego autorskie prawa majątkowe w zakresie określonym celem umowy. Zgodnie z umową, wykorzystanie dzieła powoda może odbywać się poprzez bezpośrednią reprodukcję dowolnymi technikami, nieograniczone korzystanie z utworu w dowolnym zakresie, zgodnym z zakresem jego przeznaczenia i funkcji, wraz z prawem do wykonywania i zezwalania na wykonywanie praw zależnych do dzieła. Przeniesienie autorskich praw majątkowych zgodnie z ust. 8 zostało rozciągnięte na wszystkie pola eksploatacji znane w chwili umowy, w szczególności wliczone enumeratywnie w umowie, ale nie stanowiące katalogu zamkniętego. Umowa stanowiła również, że rozpowszechnianie projektów powoda może być dokonywane w całości lub częściach we wszelkich formach promocji i reklamy przedsiębiorstwa i produktów zamawiającego, w szczególności w formie plakatów, folderów reklamowych, niezależnie od ich formatu, ogłoszeń, reklam, w tym audiowizualnych, multimedialnych itp. Zgodnie z umową, takie wykorzystanie dzieła nie będzie uważane za niosące jakikolwiek uszczerbek dla dóbr osobistych wykonawcy. W ocenie sądu okręgowego, zawarta przez strony umowa uprawniała (...) S.A. do bardzo szerokiego dysponowania przedmiotem umowy i jego poszczególnymi częściami, jeżeli mieściło się to w zakresie określonym celem umowy, jego propagowania, promocji wizerunku, reklamy przedsiębiorstwa. Zastrzeżono również, że takie wykorzystywanie dzieła nie będzie stanowiło jakiegokolwiek uszczerbku dla dóbr osobistych powoda. W ocenie sądu okręgowego płyta CD i jej okładka stanowiła wykorzystanie projektu powoda, zgodnie z umową zawartą przez strony. Tym samym nie doszło do bezprawnego naruszenia praw autorskich przysługujących powodowi, zarówno majątkowych, jak i osobistych.

Apelację od wyroku sądu okręgowego wniosła strona powodowa, zaskarżając wydany wyrok w części oddalającej żądania z pkt. I, II, IV pozwu, oraz w części oddalającej żądanie o zapłatę 10.000 zł jako podwójnej wysokości stosownego wynagrodzenia należnego powodowi, wraz z odsetkami ustawowymi. W apelacji zawarte zostały zarzuty naruszenia prawa procesowego:

a) zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dokonanie błędnej w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego oceny dowodów, w szczególności:

- błędne ustalenie, że zaprojektowanie przez powoda ornamentu, użyte przez pozwanego w wersji przetworzonej na albumie (...) (grzbietach okładki, wewnętrznej stronie okładki, oraz na obydwu płytach CD), nie są przejawem działalności twórczej o indywidualnym charakterze, tj. utworem w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych;

- błędne ustalenie, że album (...) został wydany wyłącznie w ramach promocji wizerunku kina (...);

- błędnie uznanie, że z treści opinii biegłego prof. A. G. wynika, że album (...) jest nierozzerwalnie związany z działalnością (...) S.A., a dokładniej (...); b) zarzut naruszenia art. 278 § 1 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie opinii biegłego prof. A. P. (wraz z pisemną oraz ustną opinią uzupełniającą) za wiarygodną i posiadającą moc dowodową;

c) zarzut naruszenia art. 217 w zw. z art. 227 i art. 286 k.p.c. poprzez zaniechanie powołania innego biegłego na okoliczności wskazane w postanowieniu z 27 lipca 2012 r., podczas gdy opinia biegłego prof. A. P. (wraz z pisemną oraz

ustną opinią uzupełniająca) jest wewnętrznie sprzeczna, nie rozstrzyga, czy we wzorach graficznych wytworzonych przez powoda istnieje element twórczy, a biegły ten nie posiada kompetencji do dokonywania takiej oceny,

d) zarzut naruszenia art. 232 w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z dokumentów handlowych i ksiąg rachunkowych pozwanego ad. 1 na okoliczność uzyskanych przez pozwanego ad. 1 korzyści w związku z wydaniem i sprzedażą albumu (...).

Skarżący podniósł również zarzuty naruszenia prawa materialnego, to jest art. 16 i 17 Prawa autorskiego poprzez przyjęcie, że użycie przez pozwanego zaprojektowanych przez powoda ornamentów w wersji przetworzonej na albumie (...) (grzbietach okładki, wewnętrznej stronie okładki, na obydwu płytach CD) oraz zdjęć baru zaprojektowanego przez powoda w książeczce wewnątrz albumu (...) bez podpisu „Projekt Wnętrz: (...)” nie narusza osobistych i majątkowych praw autorskich powoda.

We konkluzjach apelacji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu. Wniósł również o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu grafiki na okoliczność, czy zaprojektowane przez powoda wzory graficzne (...) (k. 77 i 79 akt sprawy) są przejawem działalności twórczej o indywidualnym charakterze, a także dowodu z dokumentów handlowych i ksiąg rachunkowych pozwanego (...) sp. z o.o. na okoliczność uzyskanych przez pozwanego korzyści w związku z wydaniem i sprzedażą albumu (...).

Rozpoznając sprawę w granicach zaskarżenia sąd apelacyjny zważył, co następuje.

Powód dochodził w tej sprawie ochrony z tytułu naruszenia jego praw autorskich do wzorów graficznych i projektów stworzonych przez niego w ramach umowy zawartej z pozwaną spółką (...) S.A. w dniu 25 października 2004 r. W ramach tej umowy powód wykonał projektu wnętrza i wystroju kina (...).

Powód fakt naruszenia swoich prawa autorskich majątkowych i osobistych wiązał z wydaniem i sprzedażą przez pozwanego (...) albumu zawierającego dwie płyty CD pod tytułem (...). Zgodnie z wywodami powoda, oprawa graficzna albumu (...) zawierała wzory graficzne stworzone przez powoda, a także zdjęcie wnętrza baru (...), które zostało zaprojektowane przez powoda. Powód wskazał w tym zakresie na użycie przez pozwanych dwóch wzorów graficznych zaprojektowanych przez niego – wzoru graficznego (...) (k. 77 akt sprawy) oraz wzoru graficznego (...). (k. 79 akt sprawy). Pierwszy z tych wzorów został zamieszczony na obydwu płytach CD, które zawierał album oraz na wewnętrznej stronie okładki albumu, w miejscu, w którym umieszczone były płyty CD. Drugi wzór powoda został natomiast zamieszczony, jak wskazywał powód, w przetworzonej wersji, na grzbietach zewnętrznej strony okładki albumu oraz w książeczce dołączonej do albumu, w której znajdują się również zdjęcia wnętrza (...).

Powyższe okoliczności faktyczne, były w istocie, jak wskazuje skarżący w złożonej apelacji, niesporne pomiędzy stronami. Okoliczności te, prawidłowo ustalone przez sąd okręgowy, sąd apelacyjny przyjmuje za własne i czyni podstawą dalszych wywodów w tej sprawie.

Przedmiotowy spór dotyczył natomiast kwestii prawnych związanych z oceną w świetle przepisów prawa autorskiego stworzonych przez powoda ornamentów (wskazanych powyżej wzorów graficznych), będących elementami stworzonego przez powoda projektu wnętrza (...), oraz ustalenia, czy wykorzystanie tych wzorów graficznych w projekcie albumu CD wydanego przez (...) sp. z o.o. stanowiło bezprawne naruszenie przysługujących powodowi praw autorskich majątkowych i osobistych.

Podzielić należy tę część zarzutów i wywodów skarżącego, w których kwestionuje on ocenę sądu okręgowego, stworzonych przez powoda ornamentów w świetle przepisów prawa autorskiego. Nie można bowiem zgodzić się ze stanowiskiem sądu okręgowego, że ornamenty te (wzory graficzne oznaczone w projekcie stworzonym przez skarżącego symbolami (...) oraz (...)) nie stanowią utworów w rozumieniu prawa autorskiego. W istocie przedmiotem pracy powoda, zgodnie z umową zawartą z pozwaną spółką (...) było stworzenie całościowego projektu wystroju wnętrza i wyposażenia kina. Strona pozwana w projekcie graficznym albumu płytowego (...) wykorzystwała elementy

stworzonego przez powoda projektu wnętrza kina, w szczególności posłużyła się dwoma ornamentami (wzorami graficznymi). Cała okładka albumu, jak i same płyty CD, nawiązują w warstwie graficznej i kolorystycznej do wystroju wnętrza (...) zaprojektowanego przez powoda. Sąd okręgowy uznał, że o ile cały projekt stworzony przez powoda stanowi dzieło w rozumieniu prawa autorskiego, o tyle wskazane przez powoda elementy tego projektu (wzory graficzne o symbolach (...) oraz (...)) nie podlegają ochronie na gruncie prawa autorskiego. Nie mogą być bowiem uznane za dzieło w rozumieniu art. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Ze stanowiskiem tym nie można się zgodzić.

Zgodnie z art. 1 ust. ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, przedmiotem prawa autorskiego jest utwór, a więc każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia. W świetle tego przepisu warunkiem uznania danego wytworu działalności ludzkiej za utwór jest to, aby stanowił on przejaw działalności twórczej, a więc był rezultatem działalności o charakterze kreatywnym i odznaczał się pewną oryginalnością i nowością, a zarazem w stopniu choćby minimalnym odróżniał się od innych podobnych przejawów działalności twórczej, miał swój indywidualny charakter i tym samym nie stanowił wiernego odpowiednika dzieł (utworów) powstałych wcześniej. Sąd okręgowy uznał, że wzory graficzne stworzone przez powoda i stanowiące element jego projektu wnętrza (...) pozbawione są cech oryginalności i kreatywności. Jak wskazał, ornamenty autorstwa powoda nie mają charakteru twórczego, są elementami graficznymi znanymi i podlegającymi wielokrotnym opracowaniom. Nie spełniają więc kryteriów utworu w rozumieniu art. 1 prawa autorskiego. Stanowisko to skutecznie zostało podważone w apelacji skarżącego. Ornament stanowi wzór zdobniczy zawierający określony motyw graficzny lub zespół motywów, Jego cechą charakterystyczną jest możliwość powtarzalnego zastosowania. Trafnie skarżący podnosi, że sam fakt zaprojektowania wzoru graficznego w konwencji ornamentu, konwencja ta obszernie przedstawiona została w tej sprawie w opinii biegłego prof. A. P., nie oznacza per se pozbawienia tego wzoru cech utworu o twórczym i indywidualnym charakterze. W szczególności nie przekreśla tych cech pewne podobieństwo występujące pomiędzy poszczególnymi ornamentami. Wskazać należy, że orzecznictwo Sądu Najwyższego dostarcza przykładów, w których dla uzyskania ochrony prawnoautorskiej wystarczy minimalny jedynie poziom oryginalności utworu. Jak wskazuje się w orzecznictwie, ochrona prawnoautorska przysługuje każdemu dziełu, które wykazuje pewne elementy twórcze. W szczególności za utwór i tym samym przedmiot ochrony na gruncie prawa autorskiego uznano między innymi opracowanie w postaci projektu pakietu ubezpieczeniowego, którego twórczy (oryginalny) charakter przejawiał się w kreatywnym połączeniu produktów ubezpieczeniowych, stanowiącym specyficzne ich dobranie i zestawienie w całość, stworzeniu dla nich specjalnej, uproszczonej i całkiem nowej taryfikacji i nadaniu pakietowi uproszczonej i użytecznej dla agentów formy (wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2017 r., II CSK 400/16), katalogi, rozkłady kolejowe, książki kucharskie, wzory i formularze (wyrok Sądu Najwyższego z 8 listopada 1932 r., II K 1092/32), formularz raportu dziennego dla użytku rolnictwa (wyrok Sądu Najwyższego z 21 marca 1938 r., II C 2531/37), czy też specyfikację istotnych warunków zamówienia (wyrok Sądu Najwyższego z 27 lutego 2009 r., V CSK 337/08). Tendencja ta odpowiada powoływanemu w doktrynie prawa autorskiego pogładowi, zgodnie z którym w świetle przepisów prawa autorskiego działalność może być albo twórcza, albo nietwórcza (w tym rzemieślnicza), nie ma jednak działań „pomiędzy” (K. Grzybczyk, w: Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz, red. P. Ślęzak, Warszawa 2017, uw. II.5 do art. 1). W świetle powyższego podzielić należy stanowisko skarżącego, zgodnie z którym okładka płyt CD wydanych przez pozwanego wykorzystuje fragmenty wzorów powoda wskazanych w pozwie, a tym same elementy jego dzieła, jakie stanowił wykonany przez powoda na podstawie umowy zawartej z (...) S.A. projekt wnętrza kina mieszczącego się w budynku (...).

Nie można natomiast podzielić dalszych wywodów zawartych w apelacji skarżącego, zgodnie z którymi powyższe działania skutkowały bezprawnym naruszeniem praw autorskich przysługujących powodowi i powinny skutkować udzieleniem mu ochrony prawnej.

Podstawę wykorzystania elementów graficznych stworzonych przez powoda, którymi posłużono się na okładce płyty (...), stanowiła umowa zawarta w dniu 25 października 2004 r. pomiędzy powodem a spółką (...). Przypomnieć należy, że przedmiotem tej umowy było wykonanie projektu obejmującego projekt wnętrza oraz wyposażenia i grafik do kina w W. w budynku (...). Szczegółowy zakres projektu został opisany w załączniku do umowy. Na podstawie § 13 pkt 5

umowy, powód dokonał przeniesienia na pozwaną spółkę (...) praw autorskich majątkowych w zakresie określonym celem umowy, tj. realizacji na podstawie projektu utworu w postaci projektu wnętrza kina z jego integralnymi elementami w budynku (...), oraz w zakresie pełnego nieograniczonego użytkowania utworu zgodnie z celem jego powstania, jego propagowania i wykorzystywania w całości lub w części w zakresie określonym jako promocja jego wizerunku, poprzez bezpośrednią reprodukcję dowolnymi technikami w tym audiowizualnymi, nieograniczonego korzystania z utworu w dowolnym zakresie zgodnym z zakresem jego przeznaczenia i funkcji, wraz z prawem do wykorzystywania i zezwalania na wykonywanie praw zależnych do dzieła powstałego na podstawie projektu. Zgodnie z § 13 pkt. 6 umowy, strony ustaliły, że autorskie prawa zależne wynikające z uzyskiwanych korzyści z obszarów eksploatacji spoza zdefiniowanych, jako przedmiot umowy a w szczególności wykorzystania wizerunku dzieła lub jego części do celów innych niż jego przeznaczenie, będą realizowane poprzez wymienienie wykonawcy (powoda) jako twórcy projektu. Zgodnie zaś z § 13 pkt 7 umowy, przeniesienie praw autorskich majątkowych pomiędzy stronami nastąpiło bez ograniczeń czasowych i terytorialnych oraz z możliwością przenoszenia praw autorskich na inne podmioty bez żadnych ograniczeń.

Na wskazane powyżej regulacje umowy z dnia 25 października 2004 r. powołali się obydwaj pozwani wywodząc, że spółka (...) na podstawie tej umowy nabyła prawa do wykorzystania zarówno całego projektu powoda, jak i jego poszczególnych części w zakresie działań stanowiących podstawę faktyczną wniesionego w tej sprawie powództwa. Stanowisko to, podzielone w tej sprawie przez sąd okręgowy, uznać należy za zasadne.

Zawarte w § 13 pkt 5 umowy postanowienia skutkowały nabyciem autorskich praw majątkowych do całego utworu powoda, jak i jego poszczególnych części, przez pozwaną spółkę (...). Nabycie praw autorskich nastąpiło w zakresie określonym celem umowy, to jest w celu bezpośredniej realizacji projektu (wykonania na jego podstawie wnętrza i wystroju kina) oraz w celu promocji wizerunku tak wykonanego wnętrza jak i wystroju kina. W powyższym zakresie pozwana spółka (...) nabyła więc skutecznie prawa do wykorzystania zarówno całego projektu powoda, jak i jego poszczególnych elementów, w tym wzorów graficznych (ornamentów), a także była uprawniona do zezwolenia osobom trzecim, w tym drugiej z pozwanych spółek, na dalsze ich wykorzystanie.

Skarżący w apelacji kwestionuje powyższe stanowisko podnosząc, że wydanie i rozpowszechnianie poprzez sprzedaż albumu (...) nie mieściło się we wskazanym powyżej zakresie przeniesienia praw autorskich powoda. Wprawdzie uznać należy, że album (...) służył promocji wizerunku kina pozwanego, jednakże nie był to jedyny cel wydania tego albumu. Zważywszy bowiem, że album ten został wprowadzony do sprzedaży, celem towarzyszącym był cel zarobkowy, związany z działalnością wydawniczą pozwanej wytwórni płytowej. Taki zaś cel nie został objęty przeniesieniem praw autorskich, zgodnie z § 13 ust. 5 zawartej przez powoda ze spółką (...) umowy.

Powyższych wywodów nie można podzielić. Sam skarżący przyznaje, że album (...) służył promocji wizerunku zarówno kina prowadzonego przez pozwanego, jak i pomieszczeń do niego przynależnych, w tym baru (...). Świadczy o tym zarówno sam tytuł płyty, jak i cały projekt okładki oraz krążków płyt, nawiązujących w sposób czytelny i bezpośredni do wystroju wnętrza kina. Dotyczy to zarówno całej kolorystyki albumu, jak i użytych wzorów graficznych (ornamentów) i innych elementów graficznych (wzór i kolor tapicerki stanowiący podstawowy motyw całej okładki), w końcu zamieszczonych w dołączonej do albumu książeczce zdjęć wnętrza baru i widocznego na tylnej stronie okładki znaku słowno – graficznego: „(...) (...)” (egzemplarz albumu (...) zawarty w aktach sprawy: k. 336). Wszystkie te elementy tworzą spójną całość wprost i bezpośrednio odwołującą się do wyglądu wnętrza kina prowadzonego przez pozwaną spółkę. W tych właśnie celach projekt obu płyt i ich okładki korzysta z elementów graficznych projektu powoda, w tym stworzonych w jego ramach, wzorów graficznych. Użyte elementy grafiki powoda i odwołanie się do całego projektu wnętrza kina sporządzonego przez powoda nie służy pozakontekstowemu ozdobieniu wydanej płyty w celu podniesienia jej atrakcyjności rynkowej i zwróceniu uwagi potencjalnych jej nabywców na samą płytę, jako przedmiotu handlowego obrotu. Celem tego zabiegu jest wywołanie u nabywców albumu bezpośrednich skojarzeń i odniesień do kina prowadzonego przez pozwanego i wewnątrz tego kina zaprojektowanych przez powoda. Tylko w tym wyłącznie celu elementy projektu powoda zostały wykorzystane do stworzenia projektu graficznego okładki albumu. Można wręcz stwierdzić, że cel promocyjny albumu determinował wygląd okładki albumu i wykorzystanie elementów projektu powoda. W efekcie wykorzystanie to mieściło się i wyczerpywało w zakresie celu przewidzianego w zawartej przez

powoda umowie. Bez znaczenia jest natomiast podnoszona w apelacji okoliczność, że promocja kina pozwanego za pomocą albumu nie miała charakteru bezpłatnego. Sam komercyjny charakter tego przedsięwzięcia nie wyłącza bowiem celu promocyjnego, który przewidziany został w umowie zawartej przez powoda ze spółką (...).

W świetle powyższego uznać należy, że nie doszło również do bezprawnego naruszenia praw autorskich powoda o charakterze osobistym w zakresie prawa do oznaczania autorstwa projektu. W umowie z dnia 25 października 2004 r. strony w sposób wyraźny uregulowały kwestię oznaczenia autorstwa projektu powoda (§ 13 pkt 6, pkt 13, pkt 14 umowy). Brak zamieszczenia informacji o powodzie, jako autorze projektu na zdjęciach zawartych w opublikowanym albumie, które przedstawiają fragmenty wnętrza (...), a także brak informacji co do autorstwa pozostałych elementów wykorzystanego w albumie projektu powoda, pozostaje w zgodzie z postanowieniami umowy z dnia 25 października 2004 r. W umowie wyraźnie zastrzeżono bowiem wypadki, w których strona pozwana zobowiązana była do ujawnienia autorstwa powoda w wypadku eksploatacji jego dzieła (§ 13 pkt 6 i 14 umowy), a także wypadki, gdy powód rezygnuje z prawa do oznaczenia autorstwa (§ 13 pkt 14 in fine).

Elementy graficzne powoda wykorzystane zostały do celów zgodnych z przeznaczeniem przewidzianym w umowie. Nie zachodził więc wypadek aktualizujący obowiązek wskazania na autorstwo projektu przewidziany w § 13 pkt 6 umowy. Ponadto publikacja fragmentów projektu powoda w formie albumu CD nie stanowiła istoty i celu tej publikacji i jej głównego przesłania. Była jedynie elementem realizującym funkcję promocyjną tego wydawnictwa, zaś zamieszczone w niej fotografie stanowiły wyłącznie ilustrację miejsca działalności (...). Tym samym brak było obowiązku oznaczania powoda, jako autora projektu. Podzielić należy w tym zakresie wywody strony pozwanej, która przywołując stanowisko doktryny prawa autorskiego wskazała, że niezbywalny charakter praw autorskich osobistych nie wyłącza możliwości umownego zrzeczenia się przez twórcę wykonywania części tych praw na rzecz osób trzecich. W szczególności dotyczy to prawa podnoszonego w tej sprawie, to jest uprawnienia do oznaczenia danego utworu nazwiskiem autora.

Mając powyższe wywody na uwadze uznać należy, że użycie zaprojektowanych przez powoda ornamentów w wersji przetworzonej na albumie (...) oraz wykorzystanie w tym albumie zdjęć pomieszczeń zaprojektowanych przez powoda nie narusza jego praw autorskich, zarówno majątkowych, jak i osobistych. Tym samym bezzasadne są zarzuty dotyczące naruszenia przez sąd okręgowy art. 16 i 17 ustawy o prawie autorskim. W efekcie bezzasadne są również pozostałe zarzuty apelacji kwestionujące ostateczną ocenę prawną sądu okręgowego w tym zakresie – zarzuty dotyczące naruszenia zarówno art. 233 § 1 k.p.c., jak i art. 278 § 1 k.p.c. Za bezprzedmiotowe natomiast uznać należy zarzuty dotyczące naruszenia art. 217 w zw. z art. 227 i 286 k.p.c. oraz naruszenia art. 232 w zw. z art. 227 k.p.c.

Z tych względów apelację, jako niezasadną należało oddalić na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 w zw. z art. 108 k.p.c.). Koszt zasądzony na rzecz każdego z pozwanych stanowi wynagrodzenie pełnomocnika procesowego ustalone w stawce minimalnej, zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 2 i § 2 pkt 5 w zw. z § 8 ust. 2 oraz w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (w pierwotnym brzmieniu).